

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref papi háznál,
hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr

Védekezzünk a phylloxera ellen.

Szilágy-Somlyó és vidéke égalji viszonyait s gazdasági megművelés alá vehető talaja minőségét vizsgálva, szon tapasztalatra kell jöniünk, hogy a mi hegyes völgyes vidékünknek a szőlőművelés oly annyira lényeges életfeltétel, miszerint a phylloxera vész mind nagyobb és nagyobb elterjedése által a községek nagyobb része legjövödelmezőbb keresetforrását lesz kénytelen nélkülözni.

Eltekinve Sz.-Somlyótól, melynek nagy kiterjedésű és más nemű művelésre egyáltalán alkalmatlan szőlőhegyei önmagukban is megérdemelnék, hogy az elpusztulástól bárminő küzdelemmel és áldozattal is megóvjuk, itt vannak a közelben Csehi, Györtelek, Ujlak, Kémer, Leesmér, Ipp, Zovány, Nagyalu, Badacson, Ilosva, Lompért, Balla, stb. mindannyian szorgalmas munkás, nagy, népes községek, melyek legnagyobb jövedelmi forrását a szőlő képezi, melyekre a phylloxera vész a végpusztulással határos csapást hoz.

Azokat, kik a tények logikája előtt meghajolni nem tudnak s a phylloxerát még most is időleges, önmagától elmúló veszedelemnek tartják kapacizálni hiába való fáradság lenne, de azoknak kik a tényekkel szemben szelmalom harezot folytatni nem akarnak s ha látják a pusztulást s hivatalos jelentésekből tudhatják, miszerint hazánkban már is 40,000 cat. hold körül van a részint inficiált, részint már teljesen elpusztított szőlő terület, s kik előtt ennél fogva bebizonyult az, hogy a mint más helyeken teljesen kipusztította a phylloxera a szőlőt, úgy az hozzánk is előbb-utóbb eljön, sőt több községeinkben már kérelhetlenül pusztít is, számot kell vetni a jövővel s oly eszközökről kell gondoskodniok, melyek a szőlőművelés fennállását a phylloxera jelenléte mellett is biztosítsák.

Mert hogy a phylloxerát kipusztithassuk arról le kell mondanunk, mert már eddig több mint 2000 különböző ellenszer lett ajánlva, de

ezek közül egy sem felel meg a várakozásnak. Még eddig leghathatósabb szernek bizonyult a szénkénnel való gyérítési eljárás, de ez is oly rendkívül költséges, mint a „Szilágy-Somlyó“ legközelebbi számában közölt országos borászati kormánybiztosi körlevélből is világos, hogy a mi alacsony bor áraink ezen eljárás költségeit — holdanként (ha a műszerek és maga a szénkénnel is a kormány részéről ingyen adatnak is) 50—60 forint évenkénti extra kiadást — legtávolabbról sem fizetnék ki, ezen kívül a mi talajunk legnagyobb része a szénkénnel való kezelésre nagyon is alkalmatlan. Nem marad tehát más hátra, mint az amerikai szőlőkre nemesítés.

De ugyan ki lenne oly merész, hogy elképzelje, miszerint — addig míg a phylloxera minden szőlőt nagyobb részben el nem pusztít — a mi szőlőtermelőink vennék maguknak a fáradságot arra, hogy maguknak amerikai szőlő-iskolát alakítsanak. Lehet, hogy akkor midőn már a szőlők helyén kopár dombok és üres sziklák ijesztő képe tűnne fel, akadna egy-két vállalkozó, ki arra adná fejét, hogy szőlőjét amerikai alanyokra nemesített szőlővel ültesse be, csak hogy akkor már többszörös árba kerülne az ujtás, más felől egész nagy szőlőket egyszerre ujjá teremteni vajmi kevés ember erszénye bírná meg, míg előre hozzá készülve, a vész elterjedését sőt jelentkezését be sem várva, kisebb évi turnusokban, járásonként az ujtást biztosan és aránylag csekély anyagi veszteséggel megtehetnők!

A mit az egyes — ereje gyengesége érzetében, vagy az ügy iránti bizalmatlanságból — meg nem tehet, vagy megkísérteni sem mer, az erők egyesítésével könnyen végbe vihetjük.

Gazdasági egyletünk van hivatva e téren az erők egyesítésére s az egylet fel is fogta hivatását midőn a phylloxera vész nagy horderejét elismerve már ez év tavaszán egy amerikai szőlő iskolát állított fel, melyben ez idő szerint már 1200 drb ripária és 800 drb solonis diszlik.

Ugy de ha czélt érni akarunk az egyletnek tovább kell mennie egy felől azzal, hogy magát az amerikai alanyiskolát oly nagyra kiterjessze, mely a Sz.-Somlyó és vidéke szőlői területére szükséges amerikai vesszőmennyiséget legalább némi részben kiszolgáltassa, más felől fel kell állitania egy ugyanezen igényeknek megfelelő oltó-iskolát, honnan a vidék legalább részben már nemesített gyökeres vesszőkkel ellátható legyen, ehhez pedig hogy az egylet által beoltatott fajok ugyanazonosságához kétség se férhessen, más felől hogy a jelenben divó temérdek külön faj szőlő helyett kevesebb, megválogatott fajta szőlők szaporíttassanak és hogy az oltó gajak beszerzése nehézségekbe egyáltalán ne ütközhessek s az oltó-iskolához közel közügyben legyen, elkerülhetlenül szükséges még egy külön helyiség is, az oltó gajak termelése céljából.

A gazdasági-egylet ily nagy költséggel járó s több évekre kiható munkálatot bérelt helyiségen nem üzhet s abba csak úgy kezdhet bele, ha ezen három irányban művelendő telep berendezésére szolgáló helyiség magának az egyletnek tulajdona leend.

Elhatározta azért az egylet közgyűlése egy a czélnak megfelelő ingatlan megvásárlását s az igazgatóság ezen czélra a kisedodovoda „Pokrócz-hegy“-i szőlőjét szemelte ki, mely az esetben ha az egyleti tagok alapítványai, hátrálék részvény díjaik befizetésével, az egyesek, testületek, községek s különösen Sz.-Somlyó városa anyagi támogatásaikkal a kivittet lehetővé tesszik, hivatva lesz egy oly szőlő iskola berendezésére, mely vidékünket kellő mennyiségű phylloxerának ellentálló alanyra nemesített gyökeres vesszővel ellássa s a feltartóztatlanul közeledő vészt leküzdje.

Felhívja azért az igazgatóság az egylet tagjait arra, hogy alapítványi tőkéiket, melyek ezennel felmondottaknak tekintetnek s azok hátrálék kamatait, úgy szintén részvénytartózsáikat is az alapszabályok értelmé-

TARCZA.

Rokonaimhoz.

És kidobtatok a széles, nagy világba,
Mert árva voltam s nem volt csak nevem,
S tisztán eveztem eddig át a sárba,
S a büszkeségem volt csupán velem.
Ti gögösök! Mi jót tett iskolátok,
Hátráltatott csak rokonságotok;
Sohajtvá néztem szinpadról ti rátok,
Páholyotokba' mint ásitotok!

S én küzdtem ott a sok kifestett néppel,
Idegen voltam ott is ő nekik.
S visszavonultam onnét vezteséggel,
Uri bukottat ott sem szeretik!
És mégis áldva legyen az a kártya,
Melyen elverte apám vagyonom,
Mert most érzem, hogy ebbe' a világba',
Személyes érdem csak az a mi nyom.

Vagyon titeket nem tesz oly boldoggá,
Mint az a tudat, hogy mit megeszem,
Senki, de senki föl nem panasználó,
Mert munkáért és munkástól veszem.
Ha sétáltam, mert inas nem ment hátul,
Szégyeltétek, hogy rokontok vagyok!
Pedig higyjétek, kalapom magától
Köszönni néktek sohasem hagyott!

Ha koldust lát, lerepül a fejemről,
Mintha éznél: mint izzik agyam,

S a büszkeség lepattan a szivemről,
Ha látom a szegénynek baja van!
De ha ti jöttök puderes inassal
Lakzira, még templomba is fázom,
Bebujok mélyen én a kalapomba,
Hogy gögötök jobban meg ne alázzen!

Bogdánovich György.

A ki nem akar prédikálni.

Életkép.

Ajánlva Biró Károlynak.

(Folyt. és vége.)

Csak azért sem!... nem csak azért sem!... nem fogok prédikálni a jövő vasárnapon!... Így határozott Bódog urambátyám, s ime szombaton ebédllés alkalmával ő is kitálalta a mit hatod fél napon át főzött...

„Déduskám fiam! ecce!! „feleltetni“ kell men-nem a direktorhoz; d. u. 2 órákor „széket tartunk való ügyben“ meglehet nem jöhetek haza östére, de vasárnap reggel 7 órára bizonyosan honn leszek. Két ezüst forint a sallárium és fuvarra egy ezüst huszas!“ Nagyt lélekzelt — magában felfohászko-dott: „Uram Jézus ne hagyj el!“

Dédus néni a papnék azon osztályában első eminens volt, kik nem bánják a pap akár merre „paczérozék“ csak jövedelem legyen belőle!...

Néhai K. egyházmegyei direktor lett volna a feleltetésen „praeses“ ha ugyan lett volna feleltetés!... Hanem Bódog urambátyám így is bizvást ügetett „iromba lépesü“ szürke lován, mert tudta, hogy a világ legszivesebb házigazdájához megy, kit minden időben otthon talál kedvességével, vendégszeretetével, oldalán a nyájas papnéval, ki nem vág savanyu arcot egy-két vendég láttára, mint sok háziasszony szokott — A pulyka sereg, libákkal, ruczákkal, kapaokkal oly bővíben volt az udvaron, mint télben a szalonna, oldalos, kolbász a kamarában. A zsir, s finum szentgerliczei bor soha sem fogyott ki a hives pinczéből.

A direktor ur nagyon szeretett krajczárookban ferblizni quaterka kíséretében. Bódog bátyámuramat megcsókolta a jó barát, s legott elhivatták tükörből olvasható visszás írással az inspektor kurátor urat is, hogy hármában szebben folyon a játék.

Éjjeli 12 óra volt, midőn a három öreg ur indítványozta a lefekvést. Az inspektor urat lámpással kísérte haza a pap szolgálja.

— Bódog! tudod mit gondoltam? . . . szól a direktor ur — prédikálj helyettem holnap, mondd el a mult vasárnapi beszédedet!

— Megteszem szívesen — felelte Bódog bátyámuram. — De „tele volt kutyával“ a ki nem akart prédikálni, s az volt a legnagyobb baj, hogy sem az őt sem az ujat nem tudta Bódog bátyámuram. Aztán a könyv sem volt jelen! . . . A direk-

ben egyleti pénztárnok Farkas Ferencz urhoz minél előbb befizessék.

Felhívja az igazgatóság azon egyeseket, testületeket és közsegeket is, kik a gazdasági-egyletnek nem alapító tagjai, felhívja különösen Sz.-Somlyó város közönségét, mint erkölcsi testületet, hogy a kitűzött cél elérését vagyoni állásukból mért összegek aláírásával s befizetésével biztosítsák.

Azt hisszük az egyleti tagok legnagyobb része ismeri ezen helyiséget s felesleges említenünk, hogy ez mind fekvésénél, mind talajánál, mind terjedelménél, mind pedig a rajta levő épületek használható s szükséges voltánál fogva a kitűzött célnak nagyon jól megfelelné.

Ha már a jelzett cél fontossága mellett figyelembe vesszük azon körülményt, miszerint a Pokróczhegy a szőlőiskola kényelmes berendezése mellett igen alkalmas helyiségül szolgálna még nem csak egy nagyobb szerű gyümölcsfa-iskola berendezésére, de meglehetősen terület maradna még fenn egy s más gazdasági magvak s kultur növények kísérleti települ is, ha figyelembe vesszük továbbá, miszerint már eddig is több szőlő birtokos — kik az egyletnek alapító tagjai nem voltak — ezen vásárlás céljára alapító tagokul ajánlkoztak s ha tekintjük, miszerint most a vásárt kedvező fizetési feltételek s nem magas vételár mellett megejthetjük, míg ha a kínálkozó jó alkalmat elszalasztjuk, kérdés, lessz-e ilyen a célnak megfelelő helyiség rendelkezésünkre? avagy később ezen helyet megkaphatnók-e bármi áron is? nem kétkedik az igazgatóság, hogy ezen felhívásnak legkedvezőbb eredménye leend.

Aláírások az egyleti helyiségben, a takarékpénztárban, Telegdy Márton és Zipfinger Péter urak üzlethelyiségeiben és alulírott egyleti titkárnál tehetők.

A szilágy-somlyó-vidéki gazdasági-egylet igazgatóságának megbízásából.

Sz.-Somlyó, 1885. aug. 26.

Bö l ö n i S á n d o r.
gazd. egyli. titkár.

Városi közgyűlés.

Sz.Somlyó városának mult hó 27. és 28. napjain rendes közgyűlése volt s ezen a következő ügyek nyertek elintézt.

Polgármesternek a város állapotáról a f. év első felét illetőleg — úgy szintén az ügykezelésről, a rendőrségről, az árva ügyről, a gazdászatról és az egyes tisztviselők tevékenységét illetőleg tett szóbeli előterjesztése tudomásul vétetett és a mennyiben az előterjesztésből kitétszőleg a városrendőrségnek szervezettébb állapotba helyezése kívánatosnak mutatkozik ugyanazért a rendőrség szervezésére vonatkozólag javaslat készítésével Polgármester elnöksége alatt képviselők: Réner Albert, Somogyi Kálmán és t. ügyész Faragó Sándor bízták meg.

A város különböző pénztárainak ez évi aug. hó 19-én eszközölt vizsgálatáról szóló jelentés a mennyiben a pénztárak rendben találtattak tudomásul vétetett.

A város 1886 évi költség előirányzata 11,315 frt 84 kr bevétellel, 11,287 frt 44 kr kiadással és így 28 frt 40 kr maradvánnyal megállított s megerősítés végett a megyei köztörvényhatósághoz beterjesztetni határozottatott; Itten megjegyzem, hogy ezen költség előirányzatba a közgyűlésnek ugyancsak mult hó 13-ról 68 sz. a. kelt határozatához képest a Zilah-N.-Károly

tornak nem volt „Lengyel prédikációja,“ ő „Kolmárt.“ „Augyánt“, „Szentmiklósy Thymoteust,“ „Szélesit,“ „Sziksait,“ „Verestóit,“ használta. Bódog bátyámuramnak a folyó évre „Lengyel“ III. kötetét vette meg Dédus néni e pedig sehogy sem egyezett „Kolmárral“ a minthogy igaz is! . . .

A két arany aludt csendesen vasárnap viradtaig, hisz munkájukat jól végezték; a leczkét egyikök sem tudja! . . .

Bódog bátyámuramnak a tenyeres-talpas székely szolgáló behozta az ágy élbe helyezte a kisbikczolt stiblit.

A fali óra 7-et mutatott; Bódog bátyámuram csendesen felöltözött, kiment az istállóba, megnyergelte szürkéjét; elbucsuzott a kapufélfától és ment lassu léptekkel „a ki nem akar prédikálni! . . . X. és Y. falu szinte oly közel volt egymáshoz, mint e két betű az abc-ben. Közből egy kis árnyas erdő osztá meg igazságosan a két falu határát. Ez erdő lesz a menhely, mert bármi lassan menve is a templomozásra haza találna menni! . . .

Bódog bátyámuram kivette a zablát a szürke szájából, elbocsátá hadd egyék, ő pedig köpenyére lehevert, s felsóhajtván: „Uram Jézus ne hagyj el!“ elaludt. . .

Már fél a kilenczre — a direktor is felébredt. Alunni jól tudott ő is, mint sok pap.

Az y . . i harangozó leskelődött az ajtón, az x . . i harangozó pedig a faluvégén.

A direktor rájött a czimbora kópéságára, „Kolmárhoz“ folyamodott . . .

Sarmaság Sz.-Somlyó helyi érdekű vasutttársaság által kibocsátandó törzsrészvényekből megvásárlásra 1000 frt vétetett fel.

Somogyi Kálmán képviselő indítványa melyszereint a községi bíróság teendőit végző tisztviselő részére 100 frt javadalmazás vétessék fel a költség előirányzatba — minthogy ezen indítványa tisztviselő fizetését megállapító szabályrendelet megváltoztatására irányul tárgyalás végett a jövő közgyűlésre áttétetni rendeltetett.

Műnszterman Gyulának főjegyző elleni panassza a mennyiben hasonló panasszal élt a megyei hatóságnál, oda áttétetni határozottatott.

A város felügyelete alatt álló helybeli rom. kath. gymnásium 1884—85. tanévi bevételei és kiadásról készített számadás 3344 frt 37 kr bevétellel, — 3534 frt 1 kr kiadással, — 189 frt 64 kr felülkiadással, mely felülkiadás a város kezelése alatt levő gymnásium segélyalapjából fedeztetett — helyben hagyatott s felülvizsgálat végett a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz a kolozsvári tankerületi kir. főigazgató utján felterjesztetni rendeltetett.

A város ingó és ingatlan javairól készített leltárak egy példánya a városi levéltárba másik példánya pedig a bérletek kiadásánál a szerződések értelmében alapul felhasználás céljából a m. pénztárba elhelyeztetni határozottatott kimondta egyszersmint a közgyűlés azt, hogy jövőre minden harmadik évben új leltár lesz készíttendő.

Az 1886. évre készített költség előirányzat bevételei során faeladásból felvett 500 frt összeg fedezése, valamint a házi szükségletek, a tanítók részére igényelt s nemkülönbén a város által kilátásba helyezett építkezéshez kellett téglá kiégetésére megkívántató tűzi fa előállítására céljából a „bükke“ erdőből a f. évi vágás mellett 12 hold erdőnek levágatása, s ha innét nem telenek — a kívánt szükségletnek az „urért“ erdőből pótlása — ugyszintén ezen erdőből hidak, pallók és egyébbb szükségletekre 40 szál fának a levágatása elrendeltetett.

A székelyhidi önk. tüzoltó egyletnek átírata, melyben az önk. tüzoltó egyletek n.-várad szövettségének Sz.-Somlyón 1885. május hó 24. és 25. napjain tartott III-ik rendes közgyűlése alkalmával a város részéről tanusított ösmagyar vendégszeretetért köszönetét nyilvánítja — tudomásul vétetett.

Moldován János adópénztári ellenőrnek 50 frt fizetési előleg adatott.

Surányi Ferencz és Józsa Oszkár irnokoknak fizetési előleg iránti kérelmök polgármesterhez a mennyiben a kezelő személyzet felett közvetlenül rendelkezik illetékes ellátás végett átvétettek.

A városi állatorvos által beadott kérelem alapján, tekintettel ennek csekély fizetésére, az elárusítás végett levágandó marháknak egészségügyi tekintetben teljesítendő vizsgálatáért az illető iparosok által fizetendőleg részére a következő díjak állapítottak meg:

Nagy marhák vizsgálataért	15 kr.
egy éven aluli borjúk „	10 „
sértések „	10 „
juhok „	4 „
bárányok „	2 „

továbbá:

Beteg állatok vizsgálata illetve gyógykezelése céljából magánosoknál teljesített látogatásokért és pedig:

nappali látogatásért	20 kr.
éjjeli látogatásért	40 „

végre:

Az országos vásároknak jelenléteért a vár. m. pénztárból fizetendőleg 2 frt napi díj.

Az egyes bizottságokhoz küldött s még el nem intézett ügyek beterjesztése végett illető bizottságok megsürgöttettek.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumnak leírata mely szerint a sz.-somlyói elemi népiskola ez idő szerint államivá nyilvánítható nem volt sajnos tudomásul vétetett s erről a községi iskolaszék jelen évi május hó 12-ről 37. sz. a. kelt átiratára hivatkozással értesíttetni határozottatott.

Bódog bátyámuram felett beborult az ég, t. i. a lombsátor alatt érzéki csalódásba esett; azt hitte délután van már az idő . . . lovára pattan! s negyed óra múlva a faluvégén találkozott a harangozóval, ki alázatosan megkérdezte; „lehet-e harangozni? 10-re jár az óra!“

Bódog bátyámuram magában elsohajtá: 10 óra! „Uram Jézus ne hagyj el! . . . rángatja a kantárszárát. oldalozza sarkával a szürkét . . . Ucczu-neki! . . . a ló visszavágtat Y. felé . . . „Harangozó uram! . . . Az Istenért fusson harangozzon, mondja meg a mesternek: végezze a templomozást... vesse bele a „malom-követ“ a tengerbe, vagy ha úgy tetszik neki „zörgessen!“ A feleségemnek mondja meg, hogy elragadt a lovam, meg ne ijedjen; délre bizonyosan otthon leszek!! „Uram Jézus ne hagyj el!“

* * *

A mester két prédikációt tudott, egyiket a botránkoztatóról, melyben ajánltatik, hogy malomkővet kössön a botránkoztató a nyakára, s vesse magát a tengerbe. A másik szövege ez: zörgesetek és megnyittatik! . . . Ezt a két beszédet szokta mondani a mester a pap honn nem létében. Erre célzott ijedtében Bódog bátyámuram is!

Délebedre megérkezett Bódog bátyámuram, s s alig végezte az evést im Z. faluból a „kupresz“ megjött, hogy azonnal menjen órálni Bocskor Máté

Herdlicska Jánosné városi szegény részére a kolozsvári tanítónői képződébe felvett „Gizella“ leányának ruházattal leendő ellátása és utiköltségei fedezésére a városi szegény alapból 20 frt összeg megszavaztatott.

V. —

A vidéki hirlapírók kongresszusa.

Mindenki ki legkevésbé is a vidéki hirlap szerkesztését figyelemmel kíséri, avagy annak szellemi előhaladásában bármi kevés részt is vesz, meggyőződhet: a felől, hogy annak szerkesztése sok helyt ha nem is sysiphusi munka, de sok kétség, küzdelem, rozszakarat és előítélettel küzd s még is ama nemes czélnak vajmi kicsiny részben felel meg.

Ennek okát sokban lehet keresni. Mert míg egyfelől egyesek részéről a kicsinylés s nem annyira a lap mint önönmagokat megőlyező esetlen élczők által akarják az illető vidéki lapok reputatíóját esonkítani; ugy másfelől a hirdetést közvetítő ügynökök visszaélése és a hirdetési bélyegek tulságos nagy ára a lap fenn maradásánál az anyagi segélyezést teszi kétségesé.

Ezen a bajon akart a vidéki hirlapírók kongresszusa segíteni. Roboz István a „Somogy“ szerkesztője látta át e bajt, a vidéki hirlapok e miseriait s e kongresszus által igyekezett azon segíteni. Sok üdvös, sok czélra vezető s a vidéki hirlapok jövőjét biztosító indítványt tett e kongresszus s vajjon miként oldódik meg az a jövő titka, de mindenesetre ha teljesen kielégítő megoldást nyer biztosítva lesz — legalább anyagi tekintetben — mindenik vidéki hirlapnak a jövője. Sajnos, hogy csak hatvan és egy néhány lapszerkesztő vett részt a kongresszuson, hogy mi lehet oka nem tudjuk, de hisszük, hogy bizonyára nagyon komoly akadály tartotta őket vissza.

A kongresszusnak legelső és mindenesetre legüdvösebb határozata volt egy „vidéki hirlap szerkesztők és kiadók egyesületének alakítása“, mert a hirlapszerkesztés nehézségét kölcsönös eszme csere által megkönnyítik, ugy esin mint tartalom gazdaságában versenyre kelnek, s ezen verseny nemcsak a szerkesztők buzgóságát és áldozatkészségét neveli, hanem az olvasó közönséget is melegebb részvétre serkenti. A külön segélyező és nyugdíj szövetkezet eszméje elesett, de élénk tetszésre talált és a miniszteriumhoz felterjesztetett megerősítés végett ama határozat, hogy minden lapszerkesztő magyar állam polgár legyen. A hirdetési iroda felállításával meg lenne szüntetve az ügynököknek ama tulságig vitt merészségük, hogy kizsákmányolják a kiadókat ama fenyegetéssel: ha ezt nem hirdettetted eme csekély összegért, több hirdetéssel meg sem kínállak. Fajdalom eddig így volt, s ha lapunk szüktere engedné egész statistikát mutatnék föl hol egyes ügynökök 60—100 % nyereségre adtak hirdetni valót. A hirdetési bélyeg illetékek tulságosan felemelt árának leszállítása tárgyában is a kongresszus egy felterjesztést tett a m. kir. pénzügyminiszteriumhoz. Hogy minő eredménye lesz, azt a jövő mutatja meg. De hisszük, hogy a miniszterium tekintettel lesz a vidéki hirlapok miseriára és engedményt fog eszközölni, mert csak is így és ilyen módon és uton lehet biztosítani jövőre nézve ugy anyagi mint szellemi tápban való megerősödését.

Különös, hogy egyetlen szerkesztőnek sem jutott eszébe határozatilag kimondatni, hogy az egy nevezett könyomatos lapok használatát minden szerkesztő dobja földre s ama krajozáros journalistika által ne engedje a vidéki hirlapirodalom tekintélyén akkora csorbat ítetni. Hisz minden szerkesztő — legalább ugy hisszük — nem kezd e kényes vállallathoz míg maga köré nem gyűjt erőket, mely a lap szellemi részét illetőleg annak fenn maradását nem biztosítaná. Mi határozottan kárhoztatjuk mind ama lapokat, melyek a helyi és vidéki eseményeket csak tötelek képpen használják föl s lapjoknak nagyobb részét átengedik a könyomatosnak. Büszkén mondjuk ezt, mert mindég távol tartottuk magunkat eme szegénységi bizonyítványt eláruló és e tulságig menő nevetéséges üzérkedéstől.

D.

felett, mert az z . . . i pap nagyon beteglett. A salárium 2 forint.

Persze menni kellett! Dédus néni biztatta, hogy ne féljen! . . . Elmondta, hogy Bocskor Máténak a bika kidőfte a félszemét, s félszemmel is jól folytatta gazdálkodását!

„Uram Jézus ne hagyj el!“ sohajtott Bódog bátyámuram és elindula a negyed órai utra.

Székelyföldön sok helyen szokás az, hogy a halottat előbb eltemetik aztán a templomba gyűl a falunépe, kivált ha érdekes a temetés.

A gyászkereset ment rendesen. De a templomban miből álljon az „órálas?“ Azt csak nem mondhatja, hogy a bika kidőfte a fél szemét Bocskor Máté uramnak . . . egyetlen . . . Gondolt valamit és elbeszélvén szépen, hogy az öreg is volt gyermek, aztán felnőtt és 1848-ban az agyagfalvi réten egy golyó kilötte a félszemét. (A közönség nevetésre fogta a gyászt.) Gondolt mást Bódog bátyám „Lengyel“-ből „Ha láttál egy farkast, minden farkast láttál,“ csaknem minden állatot megemlített; még a „Buhu“ madarat is, mely ha a ház falára száll: halált jelent stb. (sirva.) Es valóban bámulatos, hogy a bika az az a golyó kidőfvén, kiütvén félszemét: a feje épen maradt!! az az hogy élt máig, s most végbucsuját veszi a néhai Bocskor Máté!“ (Erre a nevetés megszűnt.) Vége lett a favágásnál kinosabb kötelességben!! Okuljon „a ki nem akar prédikálni!“

C s i l l a g.

Különfélek.

* **Lapunk mindazon** szíves megrendelőit, a kik az elmúlt 2 évnegyedre vagy azok valamelyikére és a folyó negyedre az előfizetési összeget még ez ideig még nem fizették: felkérjük szíveskedjenek azt a kiadóhivatal vezetője t. Virág Lajos urhoz (városház, főjegyzői iroda) lehető rövid idő alatt beküldeni, hogy kötelezettségeinknek mi is eleget tehesünk. Szerk.

* **Száz forintos adomány.** Ftdő. Trusza Lajos esperes-plébános ur egy száz forintos jótékonykezélt adományt tett le a r. kath. egyház gondnokság kezelésé alá. Ha bár a derék főpap ismert szerénysége a nyilvánosságot nem is óhajtja, de minthogy ezen adomány nyilvános számadás alá esik, az egyházi gondnokság megkeresésére közöljük a következő kivonatot a szilágy-somlyói rom. kath. egyház iskolai előjárásának 1885. augusztus 30-án tartott ülésében felvett jegyzőkönyvből, mint a mely a jelzett összeg felhasználásáról intézkedik: Elnöklő Veverán József alelnök előterjeszti, mikép ftdő Trusza Lajos esperes-plébános ur 1885. augusztus hó 15-én oly felhívással adott át neki 100 forint, hogy miután esperes-plébános ur Sz. Somlyóra lett kinevezetése után a szokásos esküt püspök ő excellenciája kezébe letette, most már állásába ezáltal beigtatva lévén, — ezen 100 frt mint beigtatási, de feleslegessé vált ünnepélyre szánt összeg a szilágy-somlyói rom. kath. egyház iskolai előjáráság által megjelölendő jótékony czélra fordíttassék. — A szilágy-somlyói rom. kath. egyház iskolai előjáráság mindenek előtt mely közönséget nyilvánítja főtisztelendő Trusza Lajos esperes-plébános urnak nemes elhatározása s nagybecsű adományáért, s a felhíváshoz képest elhatározta mikép a jótékony czélra adományozott 100 frtból 50 frt a sz. somlyói bármilyen valláson levő szegények közt osztassék ki; — mi végből ezen 50 frt polgármester tekintetes Geneszy Sándor urnak oly felkéréssel küldetik át, miszerint azon összeget Sz. Somlyó város szegényeinek vallás különbséget nem tekintve főtiszt. Trusza Lajos esperes-plébános ur nevében kiosztani szíveskedjék, — a fent maradó 50 frt, a helybeli rom. kath. kántori lak helyreigazítási költségeire fordíttatni határozottak, — utasíttatván főgondnok, hogy ezen 50 frtot helyezze gyümölcsözöttség végett a szilágy-somlyói takarékpénztárba. Erről főtisztelendő Trusza Lajos; Szilágy-Somlyó város polgármestere tek. Geneszy Sándor; végre főgondnok Veverán József jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő. Kiadta Simon Antal isk. jegyző.

* **Kinevezés.** Barathy Mihály a sz. somlyói rom. kath. gymnasium rajz- és torna tanára és az ipar iskola igazgatója a temesvári iskolaszék által az ottani ipariskola rajztanárává egyhangulag megválasztott. A mennyire örvendünk és gratulálunk e megválasztáshoz ép úgy sajnáljuk, hogy körünkől távozik.

* **Elhalálozás.** Fejér Ilona, Fejér Gergely helybeli kereskedő szép, 19 éves leánya mult hó 28-án éjjel 10 órakor szívzselhűdés folytán elhalálozott. Temetése m. hó 30-án ment végbe nagy részvét mellett. A viruló hajdon korai halála fájdalommal tölti el azok szívé, kik őt életében ismerték, daczára annak, hogy az elhunyt hosszas betegsége mindenkit előkészíthetett a gyászos esetre. A mely fájdalommal sujtott szülők szívére legyen vigasztaló hatással az a tudat, hogy mindnyájunk közös sorsa ez. Ott tul találkozzunk!

* **Köszönet nyilvánítás.** Mind azon nemes lelkű ismerősök és rokonok, kik Ilona leányunknak temetésén fájdalomunkban résztvevőleg osztoztak, kik a gyászos szertartást jelenlétükkel megtisztelték s kik az elhunyt kedvesünk ravatalára koszorukat helyeztek, fogadják e helyen mélyen sujtott lelkünk forró halálját. Fejér Gergely és neje.

* **Műkedvelői előadás.** A helybeli műkedvelő társulat f. hó 6-án a sarnasági tűz által károsultak javára előadást rendez, — a „Tiszaháti libáska“ című 1. felvonásos és „Port a szemébe“ című 2. felvonásos vígjátékok fognak előadni.

* **Kreutzer Adolf,** zilahi kir. adófelügyelő saját kérelmére a pénzügyminiszter által nyugdíjaztatván, helyére s egyszersmind II. oszt. pénzügyi fogalmazó és adófelügyelő helyettes neveztetett ki.

* **Tessék elolvasni!** Az egyik szedő gyerek a következő érdekes czédulát lelte a napokban a nyomdaajtó előtt, mely annyira remek példány a maga nevében, hogy elhatároztuk eredetijét a jövő kor magyar nyelvészei elrettentésül a muzeumba felküldeni. Jellemző, hogy a szedő gyerek azzal a kéressel adta át a rovat vezetőnek, hogy miután jártasnak véli a francia nyelvben fordítaná le magyarra. A remek csodabogar így szól: „O Tekintetes! Or ez Punz kü hátró mart Blahutó József: nál nagyon Szüpen kerem o Bironok ki adny Alól szolgál Grünfeld Ignáz.“ Remek, remek!

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter, Zeidler Károly pénzügyi fogalmazót és adófelügyelő helyettes, II. oszt. pénzügyi titkárrá és Szilágy megye területére kir. adófelügyelővé nevezte ki.

* **Hála nyilvánítás.** Itthon nem létem alkalmával ismeretlen urak lakásomba batolva, onnan — egy kis asztalt feltörve, — két forintot eltolvajlottak. Kikerülte figyelmüket, hogy ugyanazon asztalfiókban egy kótás könyv lapjai közt még két szüz tizes bankó hevert. Takarékpénztári könyvemet se vitték el. — Mitánmindzt megtehették volna s én ma üthetném nyomukat: — az említett ingóságok részemre valóóságos karácsonyi meglepetést képeznek. Ugyanazért midőn első sorban is a rendőrségnek, melyek a szeretetre méltó egykedvűsége az ismeretlen uraknak e jó tett elkövetésére alkalmat nyújtott köszönetemet nyilvánítanám; — a hála érzetével szívemben nyilvánítom ugyan ezt azon tisztelt uraknak*) is, kik a betörés véghez vitelében akár mint szerzők, akár mint ténykedők részt venni szívesek voltak. Midőn ezen utóbbiaknak egy füst alatt tudomásukra hoznám, hogy

legközelebb pesti utamról egy finom szerkezetű revolverrel tértem meg, fogadják tisztelem kifejezését. Sz. Somlyó, 1885. aug. 31. Gyenge József, közs. tanító.

* **Fényes esküvő.***) Ifj. Paskuj József és Ruszka Erzsike k. a. m. hó 25-én esküdtek egymásnak örök hűséget a helybeli rom. kath. templomban. Ez alkalommal Trusza Lajos esperes igen szép, a kor színvonalára emelkedett szellemű egyházi beszédet intézett az ifjú párhoz. A fényes esküvő olyan népes templomot csinált, a minőt sátoros ünnepen is ritkán látni. Olyan suttogás és tere-fere folyt, a mely miatt az esketők lelkes indíttatva érezték magát felszólalni a hely szentsége mellett. Helyesen. A templom Isten háza s a kinek lelkét a vallásos áhitat nem érinti, jobb ha otthon marad s nem botránkoztat meg más vallásos hívőket. „Gondold meg ember, hogy porból vagy s porrá leszel!“ mondja a szentírás. A gögösen felemelkedett üres koponya pedig, mely az Istent nem akarja respektálni, a férgek martaléka lesz.

* **Diószegi Lajos** elhalálozásával üresedésbe jött megyei tisztí főügyési állomásra főispán ur Dénes Lajos okleveles ügyvéd s a megyei 1. aljegyzőt helyettesítette.

* **A helybeli rom. kath. főelemmi iskolában** beiratások szept. hó első hetében fognak tartatni.

* **A gymn. tanerőinek ügyei** jelentékeny változáson mennek át. Kárpáti Grátian és Kiss Gyula tanárok helyett Kacza György és Lányi Konrád tanárok helyeztetek át; Barati Mihály rajztanár állására pedig minthogy az Temestvárt iparisk. tanítónak választott meg, pályázat fog hirdettetni. Harsák Vidor a tanári állás megtartása mellett a helybeli szerzet residentiájának főnökségével bízott meg.

* **Vikárius választás.** A nagy-váradai káptalan a minap tartott értekezletén dr. Nogáll János felszentelt püspököt választották meg a megüresedett püspökség vikáriusává.

* **Következetességnek okaért.** A gazda hajnalban érkezett haza totál elázva. Kegyetlenül, dörömböl. Ki az? hangzik a házból a feleség szava. — Én. — ki az az „én“? — A gazda, Suba Ádám. — Nem igaz ám az. — Hogy ne lenne, asszony. — Suba Ádám tisztességes becsületes ember, Suba Ádám nem jön hajnalban berugva haza, Suba Ádám este 8 órakor már itthon volt, szépen lefeküdt és alszik az urban. — Micsoda? Hát itthon van Suba Ádám? — Itthon bizony. — Iszen akkor se baj, ezzel Suba Ádám megfordult s ment vissza oda a honnan eljött. Másnap hajnalban megint bekopogtat Suba Ádám az ablakon. — Itthon van-e még Suba Ádám? — Nincs itthon, — kiált ki mohón az asszony, okulva a tegnapi példán. — Nincs? Enyje enyje. No majd megkeresem, aztán haza küldöm.

* **Szerencsétlenség.** Szentkirályi Gergely ilosvai lakos munkást Antal Antal tagjában az a szerencsétlenség érte, hogy munka közben a cseplő gép magához ragadta s a szegény munkást borzasztó módon megcsontította; ugyan ezen baj a második eset rövid idő alatt s mindkét áldozat a helybeli kórházban fekszik. Mi ennek az oka? Az, hogy az illető tulajdonosok nem csinálnak lelkiismeretességet a dologból; tapasztalatlan s tudatlan gépészeket alkalmaznak, kik a felügyelethez mit sem értenek. Hisszük hogyha az illető munkásoknak lesz annyi eszük, miszerint ügyökből a bíróságnál pert indítanak, akkor ez urak drágán fogják megfizetni vétkeik könnyelműségüket.

* **Latogatás Kossuthnál.** Dr. Pollák László n.-várad orvos mint a „N—d“ írja folyó hó 18-án nejevel együtt meglátogatta nagy hazánkfiát Kossuth Lajost turini magányában. Kossuth igen szívesen fogadta a magyar látogatókat, s az orvos nejét meg is csókolta. Kossuth, mint az orvos írja, egészséges s kitünő színen van, s még hosszú életre látszik hivatva lenni. Adja is a magyarok istene, hogy még sokáig világítson nekünk az ő nagy szelleme és hazaszeretetének büvös lángja!

* **Jó madarak.** Egy Deésről érkezett sürgöny figyelmeztette a helybeli kapitányságot, hogy onnan két fiatal szédelgő (egyik cipész legény, másik állítólag tanuló) egy 20 éves leányt megszóktatva ezen irányban utaztak el. Csakugyan sikerült is őket a Laczy József házában bérben lakó zsidó családnál letartóztatni, miután mind a három zsidó vallású s a leány az illető családdal még Deésről ismeretségben állott. Az első eset ez, hogy két lovag egy ideált szókeltve meg a legjobb barátságban utazzanak együtt. És pedig az ut fele részét gyalog tették meg, de a hölgy kifáradván, kocsin utazott előre s még csitított-kön ide érkezett; míg a két lovag talán egy kis requirálás céljából hátra maradt s csak vasárnap este látták viszont az ideált. Érdekes az, hogyan ismerkedtek meg a leánynyal. Az egyik egy sarok kövön ült a deési piacoz és gyümölcsöt evett s a leány ezen időtájt haladva ott el a matador eme megjegyzést kockáztatta: „Ejnye, de büszke ez a lány, még rám se néz“ Dictum, factum: még az nap kivetette a halót. Délután már találkoztak. Mind a hárman kölcsönös szerelmi vallomást tettek, stb. . . . Hogy az időllnek nincs-e egy kis, a büntető tkvbe ütköző háttérre is, — azt a jövő mutatja meg. A vizsgálat folyik s a madame és lovagjai addig hűsölnek. Mi mindent nem csinál az a mindenható szerelem!

* **Névváltoztatás.** Krausz Károly szilágy-somlyói illetőségű marosvásárhelyi lakos vezetéknevének „Szilágyi“-ra való átváltoztatása, f. évi 42946. számu belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

* **Egy anya hőstette.** Észak-Amerikában, Malgaborowghtól nem messze a basimosli vasutvonal mentén van egy nagy hasadék, melyen 200 láb hosszú hid viszen keresztül. E hidra éles kanyarlatu vágányon megy a vonat s csak akkor látható, mikor már csak 50 lépésre van. A minap a vonat a hidhoz ért, mikor a mozdonyvezető látta, hogy a hidon egy asszony van két gyermekével. Próbálta megállítani a vonatot, de azt kellő időre megállítani már lehetetlen volt. Az asszony

látta, hogy ha a hidon marad elgázolja, ha a mélységbe ugrik, veszve van. Ritka lélek jelenlétét belekaszította tehát magát a hid karfájába s úgy csüngött a mélység felett, a míg a vonat elhaladt mellette. Azután az odasiető emberek megszabadították veszedelmes helyzetéből.

* **Tarkaságok.** A szegény gyermekek. Barátnő: Gondold csak kedvesem. Emma, a kinek férjed is udvarolt még legény korában, ugyan furcsa dolgokat mivel mint asszony. Férjét kiozza és üti gyermekeit. Háziasszony (megöleli gyermekeit): Lássátok minő jó, hogy férjem nem Emmát vette el . . . szegény gyermekek, ő verne titeket! — A kereskedő monologja. — Van egy segédem, a fizkő olyan ügyes, hogy mindenki őt tartja princípálisnak. Ez rettenetesen bosszantott, próbát tettem s olyan goromba voltam, hogy azóta a vevők — bolti szolgának tartanak.

Irodalom.

* **Vörösmarty összes munkáinak** 39. 40. 41. és 42-ik füzetét vettük Méhner Vilmos által kiadva. Olvasóink előtt bizonyára ismeretes e csinnal kiállított füzet és hisszük is, hogy a szépirodalom barátai nem késnek e füzet megszerzésével könyvtárukat gazdagítani. Egy füzet ára 35 kr. Megrendelhető Méhner Vilmos kiadónál Budapest, IV. Papnövelde-utca 8. sz.

* **Pályázati jelentés.** A „Magyar Háziasszony“ szerkesztősége által f. é. május 24-én elbeszélésre hirdetett pályázatra beérkezett összesen 142 pályamunka, a mi fényes tanujele annak, mily széleskörű elterjedtségnek örvend e közkezdveltségű lap. E pályaművek közül a pályabírák 41-et ítéltek kitüntetésre méltónak s ezek közül az első díjat (3 cs. kir. arany) Sikor Margit: „A szerelemlől“ című műve nyerte el. A második díjra két munka ajánlatott a pályabírák által mint olyan, mely méltó a jutalomra. Mind a két műnek ismételt felolvasása után a „Magyar Háziasszony“ kiadója arra határozta el magát, hogy a pályadíjakat egy további arannyal megtoldja, úgy hogy már most mind a két munka második díjban részesítheső. A második díjat nyert munkák: 1. „Sophie.“ Szerzője Farkas Mihályné sz. Kenessey Gizella. 2. „Kádár Gazsi.“ Szerzője Újlaki Antal. A pályanyertes művek közlése a „Magyar Háziasszony“ októberi számaiban fog megkezdetni s e lap olvasónői már is feszülten várják azok megjelenését.

— **Dürer Albert** egy ismeretlen festményét, melyet a magyar származású festő 1526-ban festett, közli az eredeti után az „Ország-Világ“ legújabb száma. Az ismertető cikket hozzá Nyári Sándor írta. A legújabb (augusztus 22.) szám közli az elhunyt Lipovniczky nagyváradai püspök arcképét is, életrajzzal — a tolalából. A kitünő képes lap többi közleményei a következők: „A francia vendégek“, Arányi Miksától; „De profundis“, költemény Fülöp Arontól, az „Ellák“ szerzőjétől; „A kapitoli Venus története“ Twain Márktól; „Hogy készül a papucs“, vig elbeszélés Tóth Józseftől; „Az árvamegyei tótok“ Dortsák Gyulától; „A búvós vár“, költemény Inezdi Lászlótól; „Két vén gyerek“, regény Gabányi Árpádtól; „A hét története“, Székely Huszáttól; „A első Szent-Istvánnapi körmenet“ Krónikástól. A képek közül megemlítjük a „Szent-Istvánnapi körmenet“ címűt, a csorbató, Tátra-Füred képét stb. — A gazdag rovatok a következők: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállítástásról, könyvpiazz, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények. Az „Ország-Világ“ előfizetési ára: január—decemberre 10 frt, január—juniusra 5 frt, április—juniusra 2 frt 50 kr, június—decemberre 5 frt. Az „Egyetértés“ sel együtt: egész évre 28 frt, félévre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy óra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendők, kecskeméti-utca 6-ik szám.

— **Képes Családi Lapok.** A 49-ik szám tartalma: A rombadült vár kincsei. (Elbeszélés.) Sümegi Kálmántól. — Az utolsó sarjadék. (Elbeszélés, vége.) Gyöngyösy Lászlótól. — A tenger titka. (Angol elbeszélés, vége.) — Házasság pénzért. (Regény folytatása.) Br. Horváth Miklóstól. — Szent István hete. (Tárcza.) Zarándtól. — Egy fogadás novellája. (Elbeszélés folytatása.) Dr. Engel Gyulától. — Lengyelország véres multjából. — Faust. (Turgenev Iván elbeszélése. Folytatás.) Oroszból fordította Zsotkovics Kálmán. — Képmagyarázatok. — Mindenféle. — Képeink: Ugrás a brooklyni hidról. — A reggelire várók. — Koszciuszko. — Szaniszló Ágost. — Krakó főtere. — Lengyel fölkelők. — Melléklet: Az „Ingoványon át“ (regény Sziklay Jánostól.) 145—160. — A borítékon: Heti naptár. — Sakktalány. — Szótag-talány. — Talányok megfejtése. Megfejtők névsora. — Jutalmak — Hymen. — Gyászrovat. — Apróságok. — Szerkesztő postája. — Hirdetések. — Előfizethetni: Méhner Vilmosnál, Bpest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— **Általános iskolai atlaszt** kaptunk, mely Méhner Vilmos kiadásában jelent meg. Ez atlasz, mely népi iskolai használatra készült s melyet György Aladár nézett át s látotta el a borítékon statisztikai adatokkal az eddigi hasonló atlaszokat főképpen azzal mulja felül, hogy nem csak nagyobb és terjedelmesebb, hanem e mellett pontos és a mi fő: igen tiszta nyomásu. Nagyon figyelembe veendő dolog ez a tanítók részéről. Mert voltak atlaszaink, melyekkel csak azért nem értek elégt az iskolákban, mivel a nem tiszta nyomás miatt a gyermek nem ismerte ki magát a térképeken. Méhner Vilmos atlaszáinak éppen az az előnye, hogy a gyermek tájékozását a térképen tisztasága, pontossága és kellő nagysága igen könnyűvé teszi és így jelentékenyen előmozdítja a földrajz tanulását. Az atlasznak ára 36 krajczár, tehát igen csekély tartalmához képest Egyes térképek is kaphatók belőle, melyeknek ára 10—10 krajczár.

*) ? — A francia rendőrség híres jeles fogásairól azért, mert jelszava ez: Keresd az asszonyt! Rov. vez.

*) Mult számunkból legnagyobb sajnálatunkra és saját hibánkon kívül maradt ki Rov. vez.

CSARNOK

Emlékeim.

Irta P. Szathmáry Károly.

(Folytatás.)

Érintkezéseikben az alsóbb osztályokkal udvariasak és nyájasak: de valami demokratikus hajlamokkal kivált 1867. óta nehéz lenne őket vádolni. Mesallianse-nak tartanak minden családi összeköttetést a nem egyenrangúak között, és ugyan csak 67 óta olyan nagy súlyt fektetnek az aristokratikus külsőségekre, minőre talán még Mária Terézia idejében sem volt példa. A koronázás óta palotákon, kocsikon, cselédeken sőt az utolsó házi-eszközökön is ott ragyog a családi címer, sőt a családi színek is szerepelnek, melyek mind nehezen illenek össze a 48-ban alapított viszonyokkal.

Legszembeszökőbb példája az aristokratikus hajlamnak, hogy a felsőház reformjánál a „főrendiház” címét megtartották, mely valóságos absurdum és anachronismus.

Azonban legyen nekik tetszésök szerint; hogy e főuri hajlamoknak, melyeknek történelmileg is alig van valami alapjuk a köznemességgel szemben, igazi értékét a hazafias nemes tettek adják meg, mert ezek nélkül csak pávatoll lesz az egész, melyet a magyarföldmives oda függeszt tükre melé, mint felesleges diszt, de tüzvész idején bizony nem siet megmentésével.

Azon főuri hölgyek között, kik a főváros társadalmi életében különösen közügyi, társadalmi mozgalmakban nagy mértékben szerepelnek, kétségkívül első helyen áll Tisza Kálmán szül. gróf Degenfeld Ilona. Tisztán családias és puritan protestáns jellem, kit még akkor, mielőtt férje miniszterré lett, csak igen nagy bajjal és többszörös kéressel sikerült a társadalmi mozgalmakban részvételre megnyernünk: kizárólag családjának szentelte minden percét és igen sok fáradságba került e perczekből néhány órát a közügyek számára is elvonni: de miután az egyesületi mozgalomba belépett és látta, hogy neve és hatása által mily szép sikereket lehet ott elérni: a rendkívüli észtehetséggel és érző szívvel megáldott nő ugyanazzal a kitartással és szívóssággal vezeti már több mint egy év óta az Országos Kisdédóvó Egyesület ügyeit. Az üléseken rendszeren ő elnököl és ezt oly ritka tapintattal teszi, hogy a mi üléseinket bármely parlament mintául vehetné. Gyöngéd tapintata elhárítja a minden egyesületnél kikerülhetetlenül felmerülő surlódásokat; és az egyszer helyesnek ítélt indítványoknak kivételére mindenkor kész befolyását érvényesíteni.

E nagy műveltségű urnő puritanismusát leginkább jellemzi az az eset, mely arczképének egyesületünk részére megszerzésénél fordult elő. Ő míg családjának sem engedte meg ez ideig, hogy képét lefestesse; annyival nehezebb volt, sőt tulajdonképen nem is sikerült arra megnyernünk, hogy valamely festő előtt üljön. A „kisdédóvó országos egyesülete” keblében történt meg az indítvány a nagyérdemű nő arczképének megszerzésére; és én, bár ismervé a grófnő természetét, tudtam hogy az nagy nehézséggel fog járni, ezt annyival kevésbbé elleneztem, mert a közügy érdekében is szükségessé láttam, hogy a jelen és utókor lelkesítésére mindazok emléke megörökítségé, kik a nemzet egy vagy más közügyében kiváló szerepet játszottak. A gyűlés igen szép eredménnyel meg is történt és én több ízben felmentem a grófnőhöz, hogy megnyerjem az engedélyt Vastagh György jeles arczkép-festőnk számára: de a grófnő semmiféle érvelésnek nem engedett; sőt arra szőlított fel, hogy „ha az ő barátságos leereszkedésének irányomban valami értéke van előttem, ejtsem el az egész arczképügyet. Nehéz szó volt; de én annyival kevésbbé hajlottam meg előtte, mert időközben az Országos Kisdédóvó Egyesület is gyűlést rendezett e célra és harmad magammal megbízott, hogy az arczképet Vastagh Györgynél megrendeljük. E dilemmából nem volt más menekvés mint az arczképet a grófnő akaratán kívül, sőt annak daczára is, megkésztetni; mi egy fénykép után meglehetősen sikerült is. Most már csak arról volt szó, miként helyezzük el az arczképet az intézet helyiségében bizonyos ünnepélyességgel és mégis úgy, hogy az az illetőnek neheztelését fel ne költse; mert arról meg voltunk győződve, hogy egy tisztán erre a célra rendezendő ünnepélybe semmi képen sem fog beleegyezni. E célra nem láttunk alkalmasabb módot, mint azt, hogy a kis árváink számára rendezni szokott karácsonyi ünnepélyt használjuk fel; s a gyermekek örömebe vegyítsük a magunkét is. De a grófnő így is neszt vette a dolognak valahogy és szokása ellenére a karácsony-fa ünnepélyre nem jött el. De azért mi

az ünnepélyt megtartottuk és a jól talált arczképet illő helyére az egyesület dísztermében felfüggesztettük.

Igen jellemző a grófnő gyermeki szeretetére és családi érzületére nézve az is, hogy atyja gróf Degenfeld Imre halála után, kinek betegségében elváhatlan ápolója volt, egy hosszú évig az egész társadalomtól visszavonult és még látogatásokat sem igen fogadott el.

Ez idő alatt az egyesület ügyeit gróf Szapáry Gyuláné Festetich Carolin grófnő vezette. Gróf Szapáryné már kissé hidegebb természet, bár családi életében és szigorú vallásos érzületében ő is példányszerű. Szapáryné már egészen a felső körök hangadó hölgye: egészen udvarképes modorral és külsőleg is a legnagyobb izléssel dicsekedhet. Házi körében már inkább hajlik a régi német-francziás háztartáshoz és annyira takarékos, hogy e tekintetben talán férjét a pénzügymnistert is felülmúlja és példányképül szolgálhatna sok polgárai származású nőnek.

A magasabb körökből még Andrassy Gyulánéval, Aladárnéval, Zichy Pálnéval és Sennyey Pálnéval volt egyesületi ügyekben érintkezés. Gróf Szapári Gézanéval csak egy ízben értekeztem, midőn még férje fiúmei kormányzó volt, egy ugyanott felállítandó magyar kisdédóvó intézet ügyében. Ez urnők közül izlés és szeretetreméltóság tekintetében gróf Andrassy Aladárnét senki sem múlja felül; bár mindannyian hü képét adják egy előkelő magyar hölgy mintájának. Az egyesületi élettől azonban az egy gróf Andrassy Gyulánén kívül, ki a szeretetház egyesületnek élén áll, most már többnyire visszavonultak. Gróf Degenfeld Lajosné, egyesületünknek pár évig buzgó alelnöke volt; igen művelt és munkás nő, kinek Szirák az az ezelőtt csaknem egészen tót kis város, óvodáját és magyarosodását köszönheti; férje Lajos képviselőtársam ez egyike volt legjobb barátainak.

A középosztályokból fővárosi egyleteink élén állanak Damjanich Jánosné, a nagyhirű magyar tábornok özvegye, a magyar gazdasszony-egylet elnöke, Veres Pálné, egy ritka műveltségű, de kevesebb gyakorlatiassággal rendelkező urnő, kinek a nőképző egyesület köszönheti megalapítását és elnöktársa gróf Teleky Sándorné, e ritka finomságú urnő, kinek szeretetreméltósága nagy mértékben folyt be az egyesület fölvirágzására. A nőipar-egylet elnöke öz. Szathmáry Király Pálné, ki nemcsak az egyesületet virágoztatta fel, hanem bámulator ügyességgel vezeti férje halála óta mintaszerű gazdaságát; az egész Borsodmegyének éltető szelleme s mint a kertészlet nagy barátja is méltán kiérdemelte kitüntetésait. Fölszólítására többször fordultam meg felső-zsolnai paradicsomában, hol a Sajó mentén 50 holdnyi kert és park között emelkedik kastélya; és magam jelöltem ki a falusi menedékház helyét, mely már fedél alatt áll és talán még ez évben meg fog nyilni. Vendégszeretete határtalan és nemcsak a a megyének de mondhatni az országos közügyeknek is uri lakása központját képezi. A „budapesti Fröbel egyesület” élén több éven át együtt elnökösködtem Kralovánszky Istvánnéval és a Teréz- és Józsefvárosban felállított óvodáink hatalmas tényezőivé váltak a főváros e részének megmagyarosodására. Az egyesületbe beléptem előtt még a gyűlések is németnyelven folytak: de ettől kezdve eleje állottunk az áramlatnak és bár elnöktársnőm maga is inkább német mint magyar nyelvű volt: nemcsak az egyesület megmagyarosodása sikerült, hanem mint említém a „kisdédóvó egyesület” is ez alapon indult ki. Nagyobb volt a német szellem a „Budapesti Fröbel nő-egyletben”, melynek élén egy lelkes izraelita hölgy, Roseuzwey Sarolta áll: de a nemzeti nyelv ügye már itt is nagyon haladt előre. Ez egyesület nagy küzdelemmel tartja fenn magát s a közönség részvételének megnyerésére, pedagógiailag nem mindig szabatos eszközöket használ: de talán sikerülni fog a közelebbi időben, kivált főváros érdekltségének felkeltése által e társulatot is a helyes utra terelni.

Általában a kisdédóvó ügyében a főváros mindez ideig keveset tett, habár egyesületünk részéről ez irányban többszöri felszólítást nyert; talán a legutóbbinak több sikere lesz mint a korábbiaknak.

Meg volt hatása az egyesületi mozgalmaknak belső társadalmi életünkre; mert hiszen a jótetteknek szokott legnagyobb összeolvasztó hatásuk lenni: de egy kissé demokratikusabb szélenek kell fujni Európában és Magyarországon, hogy társadalmunk egész modern alakot öltjön.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Egy jelen voltunk. Beküldött czáfolatát felolós szerkesztőnk haza jöttéig pihentetjük. Addig kérjük szíves türelmét.

M. + M. Verseid nem közölhetők. Egy magvas tanügyi czikk többet ér egy tucsat füzfa hajtásnál. Azt próbálj irni. Üdvözet!

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó aug. 28.	Zilah aug. 29.	Tasnád aug. 25.	Sz.-Cseh aug. 19.	Kraszna aug. 25.
á r a k k r a j c z á r o k b a n					
Buza	422	500	500	563	500
Kétszeres	374	430	400	480	450
Rozs	357	336	320	—	300
Árpa	3—	265	—	—	—
Zab	260	220	320	200	260
Tengeri	438	465	450	590	550
^{100 kltó} Széna	320	350	350	400	—
^{kltó} Marhahus	34	36	36	36	32

Hirdetések.

652—1885.

Arverési hirdetmény.

A perecseni körjegyzőséghez tartozó községek három havi kántor korcsma jogai a f. 1885. év szept. 29-től decz. 31-ig terjedő időre s nevezetesen:

1. Perecsen községben a körjegyzői irodában 1885. szept. 14-én d. e. 10 órai megkezdéssel. 35 frt bánompénz letétele s a körjegyzői irodában betekinthező feltételek mellett,

2. Badacsonban, a bíró házánál 1885. szept. 17-én d. u. 3 órai megkezdéssel, 10 frt bánompénz letétele mellett, a körjegyzői irodában és a főbírónál betekinthező feltételek mellett,

3. Szécsben, a község házánál 1885. szept. 17-én d. e. 9 órakor, 15 frt bánompénz betétele, — a körjegyzői irodában s főbírónál megteudható feltételek mellett, nyilvános árverésen haszonbérbe kiadatni fognak.

A körjegyzőség, Perecsenben, 1885. aug. 26.

DELLEY DÁNIEL,
körjegyző

Arverési hirdetmény.

Az almási közbirtokosság tulajdonát képező almási Bükk-erdő ezidei makk termése **f. évi szept. 13-ik napján** d. e. 10 órakor Sz.-Somlyón alólirott ügyvédi irodájában tartandó nyilvános árverésen el fog adatni. Bánatpénzül 100 frt lesz betendő s a vételár fele az árverés napjától számítandó 8 nap alatt, másik fele október 13-áig lesz befizetendő. A bánatpénz az utolsó fizetési részletbe számíttatik be. Ha a volt urbéresnek részére járó erdő illetőség azok részére még ez év folytán kiszakíttatik és birtokba adatik: akkor az árverési vásárló makkoltatási haszonvétele csak a birtokok részére megmaradó erdő részre fog kiterjedni.

Sz.-Somlyó, 1885. szept. 1.

TAMKO BERTALAN,
ügyvéd.

104.—1—1.

135.—1885.

k. gy. sz.

Bérleti hirdetmény.

Zilah városa által ujanon épített tanács-házánál, a Főtéren legalkalmasabb közforgalmi hely, 5 földszinti bolt helyiség, — az 1886. évi April hó 24-től 3 esetleg hat évre nyilvános árverésen bérbe kiadó.

Az I-ső számú helyiségre, mely alkalmas raktárral is el van látva, kikiáltási ár egy évre ha 3 évre szándékolatik kivétetni 600 frt hat évre pedig 700 frt.

A többieké egy évre három évi bérleti időre egyenkint 275 frt hat évre 325 frt.

Az árverés határnapjául **folyó évi október hó 18-ik napjának d. e. 9 órája** a városházhoz kitűztetik.

Árverelő a kikiáltási ár 10% betenni tartozik.

Zárt ajánlatok az árverés kezdetéig az árvereltető bizottság kezéhez adhatók.

Zilah, 1885. augusztus hó 22.

SERES KÁROLY,
polgármester.

102.—1—3.